

[Indenrigsministeren.]

Jeg tror, det ærede medlem har ret i, at man skal forsøge en drøftelse af, om der er mulighed for at sætte ind heroverfor, men det ærede medlem ved lige så godt som jeg, at det er umuligt at gennemføre foranstaltninger, der forbyder de unge læger at rejse til Sverige — det er jo i væsentligst grad de yngre, det drejer sig om. Mange af dem kommer i øvrigt i løbet af en kortere år-række tilbage, men det er klart, at vi savner dem i den tid, de er væk.

Det ærede medlem ved også, at vi kan ikke pålægge lægerne at tage ganske bestemte stillinger, i hvert fald ikke når vi kommer uden for den kreds af læger, som interesserer det ærede medlem hr. Morten Lange, nemlig militærlægerne. Dem kan vi jo kommandere lidt med. Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen vil derfor være enig med mig i, at problemet er uhyre vanskeligt. Kan man imidlertid i et bredere samarbejde finde frem til en løsning, er det da klart, at intet måtte glæde indenrigsministeriet og sundhedsstyrelsen mere.

Til det ærede medlem hr. Svend Haugegaard vil jeg sige, at jeg finder det ganske naturligt, at det ærede medlem vil forbeholde sig sin stilling, indtil han i udvalget har drøftet de spørgsmål, som han for sin del måtte rejse; også spørgsmålet om den udbredte recepttvang kan der naturligvis, selv om det har en fjernere forbindelse med selve lovforslaget, blive lejlighed til at drøfte i udvalget. Der vil ikke være det fjerneste i vejen for, at udvalget får en forhandling med f. eks. medicinaldirektøren eller andre særlig kyndige.

Til det ærede medlem hr. Morten Lange blot dette: det var rigtigt forstået. Jeg ved derfor, at det ærede medlems velvilje vil blive omsat i en ja-stemme ved lovforslagets tredje behandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Holm Tved: Jeg foreslår, at de to lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om udøvelse af tandlægevirk-somhed.

(Lovforslaget (nr. 40) findes i tillæg A. sp. 601, fremsættelsen i tidenden sp. 1422).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Grete Hækkerup: Det forslag til ændringer i loven om udøvelse af tandlægevirk-somhed, som den højtærede indenrigsminister har fremsat, omfatter 3 punkter, for det første en nedsættelse af assistenttjenestetiden fra 2 år til 1 år, for det andet en bestemmelse om et nordisk arbejdsmarked for tandlæger og for det tredje en regel om, at der under særlige omstændigheder kan gives udenlandske tandlæger, som ikke omfattes af overenskomsten om et nordisk arbejdsmarked, tilladelse til at praktisere som tandlæger i Danmark.

Disse ændringer er jo faktisk alle af en principiel karakter. Begrundelsen for nedsættelsen af assistenttjenestetiden er, at man har forlænget uddannelsestiden på selve tandlægehøjskolen. Denne uddannelsestid er nu 5 år, og for at den samlede uddannelsestid ikke skal blive for lang, ønskes assistenttjenestetiden begrænset til 1 år. Ændringen er i princippet tiltrådt af sundhedsstyrelsen, undervisningsministeriet, tandlægehøjskolerne i København og Århus og Dansk Tandlægeforening, og når så megen sagkundskab anbefaler ændringen, må den jo være forsvarlig, selv om det umiddelbart kan synes lidt betænkeligt at nedskære den praktiske, rutinemæssige træning til fordel for den mere teoretiske uddannelse.

Denne ændring vil desværre ikke give flere tandlæger. Det kunne der ellers nok være behov for; der er i dag meget lang ventetid, når man ønsker en tandbehandling. Men ændringen bliver måske kun af kortere varighed, for siden lovforslagets fremsættelse har Tandlægeforeningen afholdt sit nytårskursus, og af avisreferater

[Grete Hækkerup.]

fremgår det, at man har drøftet den fremtidige uddannelse. En helt ny uddannelsesform, tandplejersker, blev foreslået. Det er meningen, at tandplejerskerne skal være et specialuddannet hjælpepersonale, hvishovedopgave skal være at varetage væsentlige dele af det forebyggende arbejde. Jeg synes, at det på det grundlag vil være meget værdifuldt, om vi under udvalgsarbejdet kan få nærmere oplysninger om, hvordan Tandlægeforeningen har tænkt sig en sådan uddannelse udformet, og hvilke muligheder der er for at få den gjort til virkelighed.

Jeg tror, at man samtidig må interessere sig for uddannelsen af de andre led, der er med i billedet, når det drejer sig om pleje af tænderne. Jeg tænker bl. a. på klinik-assistenterne. Jeg har fået oplyst, at et forslag om en ny uddannelsesordning for dem har været behandlet i sundhedsstyrelsen og i indenrigsministeriet og nu er nået til undervisningsministeriet. Jeg tror, det vil være værdifuldt at få lejlighed til i udvalget også at se på hele dette område og at blive gjort bekendt med indholdet af forslaget. Hvis tanken om tandplejersker bliver en realitet, synes jeg i hvert fald, vi må være på vagt over for, at der ikke sker overlappning i uddannelsesformerne.

Der er endnu et led, som jeg synes vi må have lejlighed til at drøfte nærmere; det er tandteknikernes uddannelse og stilling. I 1963 afgav tandteknikerkommissionen, som havde arbejdet siden 1955, sin betænkning, og selv om det ikke var en enstemmig betænkning, synes jeg, at der i den er værdifulde oplysninger om, hvordan den fremtidige uddannelse kan tilrettelægges. Jeg må erkende, at jeg ikke ved, om man allerede er i gang med drøftelser herom, men også det vil jeg meget gerne have oplyst.

Det er mit håb, at en samlet drøftelse af uddannelsesformerne for alle, som er led i arbejdet med behandling af tænderne, vil kunne føre til, at tandplejen her i landet kan blive endnu bedre og mere omfattende, end den allerede er. Det er selvfølgelig godt, at vi kan få tænderne repareret, hvis der er kommet noget i vejen med dem, men jeg synes, det ville være endnu bedre, hvis vi i højere grad kunne forebygge eventuelle skader. Tandlægerne og sygekasserne er netop blevet enige om igen at

iværksætte en stor oplysningskampagne. Det synes jeg er meget glædeligt, og jeg tror også nok, den skal give resultater. Slikkeriet, som er så skadeligt for tænderne, skal nok endnu en gang virkelig få sin sag for, og her vil jeg gerne gøre opmærksom på, at man kan få en værdifuld støtte i oplysningsarbejdet fra statens husholdningsråd, som tidligere har deltaget i lignende kampagner. Det bedste forebyggende middel anses imidlertid tilsætning af fluor til drikkevandet for at være. Det er anbefalet af Verdenssundhedsorganisationen, og på det tidligere omtalte nytårskursus rejste rektor for tandlægehøjskolen i København, professor P. O. Pedersen, kravet om — her vil jeg gerne anmode om formandens tilladelse til at citere fra Aktuel —

„at danske tandlæger nu 100 pct. går ind for, at danske børn får gavn af den eneste helt sikre forebyggende foranstaltning mod tandcaries, nemlig tilsætning af fluor til drikkevandet. Halvdelen af hullerne i tænderne kunne undgås for 1 kr. pr. år pr. indbygger.“

Jeg synes, at en så stærk og en så manende udtalelse kan vi ikke bare springe over, og jeg henstiller, at også dette spørgsmål bliver meget grundigt drøftet i det udvalg, som jeg går ud fra bliver nedsat.

Forslaget om det nordiske arbejdsmarked for tandlæger er, som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, et resultat af drøftelser herom i Nordisk Råd, og det vil jeg tro vi alle kan tiltræde.

Forslaget om under særlige omstændigheder at give udenlandske tandlæger, som ikke omfattes af overenskomsten om nordisk arbejdsmarked, tilladelse til at praktisere i Danmark, finder jeg helt rimeligt. Når danske tandlæger kan rejse til andre lande og udøve deres virksomhed dér, bør der også være en mulighed den anden vej.

Jeg kan på mit partis vegne anbefale de foreslåede ændringer. Disse skulle vel egentlig ikke i sig selv kræve nogen udvalgsbehandling; men foranlediget af de tanker og krav med hensyn til uddannelse og forebyggelse, som siden lovforslagets fremsættelse er fremført på Tandlægeforeningens kursus, ser jeg meget gerne, at vi får en virkelig drøftelse af disse i et udvalg, hvilket jeg håber den højtærede indenrigsminister vil være enig i.

Westerby: Forslag til lov om ændringer i lov om udøvelse af tandlægevirksomhed har tre punkter. Det første punkt drejer sig om en nedsættelse af tjenestetiden for klinikassistenter fra 2 til 1 år. Baggrunden for dette forslag er, at uddannelsestiden på tandlægehøjskolerne er blevet forlænget fra 3 til 4 og nu til 5 år. Forslaget er anbefalet fra tandlægehøjskolerne og endvidere af sundhedsstyrelsen og Dansk Tandlægeforening. Den samlede sagkundskab møder altså op og foreslår denne nedsættelse af klinikassistenttiden. Patienterne har man ikke kunnet spørge, de har ikke nogen organisation, men alt tyder på, at deres interesse i en god tandlægebehandling ikke vil blive tilsidesat ved denne ændring. Jeg kan derfor på mit partis vegne tiltræde den.

Den næste ændring i lovforslaget går ud på, at norske, svenske og finske tandlæger skal have adgang til at praktisere her i landet, og der skal eventuelt senere også gives adgang for islandske tandlæger dertil. Dette forslag er et naturligt udtryk for, at bestræbelserne for et nordisk arbejdsmarked nu også kommer til at slå igennem for det liberale erhverv, som udøvelse af tandlægevirksomhed er. Jeg kan anbefale, at også denne ændring bliver tiltrådt.

Den tredje ændring går ud på, at egentlige udlændinge, altså udlændinge, som ikke er skandinaver, også i et vist omfang kan få lov at udøve tandlægevirksomhed her i landet. Det kan dog kun ske efter erklæring fra sundhedsstyrelsen, og indenrigsministeren skal træffe den endelige afgørelse. Der er i lovforslaget draget omsorg for, at der kun bliver tale om tandlægevirksomhed for personer, der har de tilstrækkelige kvalifikationer til, at patienterne kan blive behandlet på en betryggende måde. Jeg kan derfor også på mit partis vegne tiltræde denne ændring.

Der skulle i og for sig ikke, som den ærede socialdemokratiske ordfører fru Grete Hækkerup sagde, være nogen særlig grund til udvalgsbehandling af de tre ændringer, der her foreslås, men jeg er ganske enig med det ærede medlem i, at det vil være fornuftigt i et udvalg at drøfte spørgsmålene om forebyggelse af nedbrydning af tænderne og om behandling af tænderne, altså f. eks. tilsætning af fluor til vandet, en udvidelse og forbedring af uddannelsen, også for tand-

plejerskernes vedkommende, altså alle de tanker, der kom frem på det tidligere omtalte kursus.

Der kan være god grund til i udvalget at drøfte en forbedring af forholdene på dette område, og jeg kan derfor tiltræde det ærede medlem fru Grete Hækkerups udtalelse om, at vi nok bør have en udvalgsbehandling.

Stetter: I fremsættelsen siger den højtærede minister bl. a., at Dansk Tandlægeforening er betænkelig ved forslaget om, at ikke-nordiske tandlæger i særlige tilfælde skal kunne få tilladelse til at praktisere i Danmark. Denne formulering kan kun give læseren og dermed også mig den opfattelse, at Tandlægeforeningen er imod, at ikke-nordiske personer med en i udlandet erhvervet tandlægeuddannelse kan få tilladelse til at betegne sig som tandlæger og drive virksomhed som sådanne her. Dette er imidlertid tilsyneladende ikke rigtigt, idet Tandlægeforeningen i et svar på en henvendelse fra mig siger, at på grund af den korte tidsfrist, som ministeriet har givet foreningen, er denne ikke i stand til at tage stilling til spørgsmålet, som ikke tidligere har været til overvejelse. Jeg vil gerne spørge den højtærede minister: hvilken af disse to formuleringer er den rigtige?

Det giver mig anledning til at sige, at når ministeriet ønsker at sende et lovforslag til høring hos en interesseorganisation, inden det fremsættes i folketinget, bør man give de pågældende en passende frist til at afgive en besvarelse, og man bør gengive svaret sådan, at meningen kan godkendes af de adspurgte. Jeg ved fra dagspressen — og jeg går ud fra; at den er rigtigt orienteret — at statsministeren på et vist tidspunkt har presset de respektive ministre for at få forslag frem til behandling her i tinget; men dette hastværk bør ikke gå ud over muligheden for dels at give de pågældende en passende frist for besvarelsen, dels at give tinget rigtige oplysninger om svarets indhold.

Vort parti kan tilslutte sig de ændringer og tilføjelser, som er indeholdt i lovforslaget, med en enkelt undtagelse.

Vi er indforstået med, at den kliniske assistenttjeneste nedsættes til 1 år, og selv om denne bestemmelse ikke giver os flere

[Støtter.]

tandlæger, håber jeg, at ændringen vil medføre, at flere vil finde frem til de egne af landet, som mangler tandlæger, således at vi kan få en mere ensartet geografisk dækning med selvstændigt praktiserende tandlæger. Af tandteknikerkommissionens betænkning af maj måned 1963 fremgår nemlig, at fordelingen er meget uensartet. Som eksempel kan jeg nævne, at der i hovedstaden og Københavns amtsrådsreds findes 1.122 indbyggere pr. tandlæge, medens der f. eks. i Thisted amtsrådsreds findes 4.224 og i Ringkøbing 3.463 indbyggere pr. tandlæge. Der er med andre ord ca. tre gange så mange mennesker for hver tandlæge i disse dele af Vestdanmark, som der er i Østdanmark, og denne tendens er karakteristisk for den pågældende statistik.

Folketinget kan naturligvis ikke gøre noget direkte for at påvirke lokalitetsvalget, men vi må håbe, at kommunalfolkene i de kommuner, som mangler tandlæger, er opmærksom på forholdet og vil og kan arbejde på at forbedre det.

Det vil naturligvis være et stort fremskridt, når man i mange af disse kommuner får etableret skoletandklinikker, og jeg vil i den forbindelse gerne spørge den højtærede minister, hvorledes det går med arbejdet i den i 1959 nedsatte kommission vedrørende barnetandplejen. Kommissionen fik til opgave at undersøge retningslinjerne for den fremtidige skoletandpleje og eventuel anden børnetandpleje, og der må vel snart kunne ventes en betænkning eller udtalelse, således at man kan komme i gang med arbejdet. Man regner med, at kun ca. 50 pct. af alle danske skolebørn er under systematisk kommunal tandpleje, så der findes desværre mange børn i den skolepligtige alder, der ikke får og heller ikke har mulighed for at få deres blivende tænder behandlet.

Medens vi er indforstået med ændringen i assistenttiden, er vi ikke på forhånd indforstået med at give ministeren den ønskede bemyndigelse til efter forhandling med de interesserede parter at fastsætte nærmere regler for den omhandlede assistenttjeneste. Det fremgår hverken af fremsættelsen eller af bemærkningerne til lovforslaget, hvori disse regler skal bestå, og det er der-

for heller ikke muligt at tage stilling. Hvad skjuler der sig bag bemærkningen til § 1, stk. 4, om at ændre assistenttjenestens art og omfang,

„således at tjenesten i videre omfang end hidtil får karakter af en egentlig efteruddannelse“?

Der kan jo ligge meget bag denne formulering, og det er ejendommeligt, at ministeren udbeder sig en bemyndigelse uden at gøre det mindste rede for, hvad denne bemyndigelse omfatter. Forudsætningen for at opnå en bemyndigelse her i folketinget må være, at formålet ligger klart og tydeligt belyst, således at tinget ved, hvad det er, det forpligter sig til at medvirke til, og det er i denne forbindelse ikke tilstrækkeligt, at nye regler skal udarbejdes efter nærmere aftale med de interesserede parter.

Vi hilser med glæde, at der nu er mulighed for at etablere et nordisk arbejdsmarked for tandlæger, omfattende alle de nordiske lande med undtagelse af Island, og her er vi indforstået med at bemyndige indenrigsministeren til at foretage de nødvendige ændringer i tandlægeloven, når og hvis en eventuel ratifikation af overenskomsten har fundet sted. Men jeg gør opmærksom på, at vi naturligvis ikke på forhånd binder os til ordlyden af denne overenskomst, og at vi naturligvis må have indflydelse på udformningen af den.

Den omstændighed, at der nu åbnes mulighed for danske tandlæger til at nedsætte sig i andre nordiske lande, gør det nødvendigt, at indtægtsniveauet er nogenlunde ensartet i de respektive lande. Ligger vort niveau højere, skulle vi på lidt længere sigt kunne regne med nogen tilflytning; men ligger det lavere, må vi forudse, at der vil ske en fraflytning af danske tandlæger.

Jeg ved ikke, hvordan indtægterne er for f. eks. svenske tandlæger, og en direkte sammenligning er vel også vanskelig at gennemføre. Men jeg finder ikke, at monopoltilsynets undersøgelse vedrørende danske praktiserende tandlægers forhold og indtjening har givet sådanne resultater, at vi kan være sikre på at beholde alle vore unge tandlæger. Ved etableringen af et større arbejdsmarked kan det være dyrt at holde indtægtsudviklingen tilbage, men

[Stetter.]

omvendt skulle det større marked også være en garanti for, at et monopol ikke misbruges.

Der foregår som bekendt i øjeblikket forhandlinger mellem Dansk Tandlægeforening og sygekassernes organisationer med henblik på at få en overenskomst bragt i stand, og selv om vi naturligvis ikke her skal blande os i disse forhandlinger, må vi vel have lov til at udtrykke håbet om, at parterne bliver enige, ikke mindst af hensyn til den økonomisk dårligt stillede del af befolkningen, som lider under den manglende overenskomst.

Ligesom det ærede medlem fru Grete Hækkerup vil også jeg pege på, at professor P. O. Pedersen har sagt, at en fluoridering af drikkevandet kan forebygge halvdelen af alle huller i børnenes tænder, og han stiller på den baggrund krav om, at alle danske tandlæger nu skal gå ind for, at drikkevandet tilsættes fluor. Professoren siger, at fluor til drikkevandet vil medføre en udgift på 1 kr. pr. indbygger om året, men dette vil trods alt være en billig foranstaltning i betragtning af, hvad det koster at behandle dårlige tænder. Jeg vil derfor også håbe, at vi i det kommende udvalg kan undersøge dette spørgsmål nærmere, og der vil måske være grund til for den højtærede minister at lade foretage en undersøgelse, der viser, om vi har mulighed for at gennemføre en fluoridering af drikkevandet, eller der er tekniske eller videnskabelige årsager, der stiller sig hindrende i vejen for en tilsyneladende løsning på en del af vort tandproblem.

Spørgsmålet om den forebyggende tandpleje er særdeles vigtigt, og jeg mener også, at vi bør undersøge de tanker, der er fremme i den offentlige debat; vi må nemlig erkende, at det vil vare længe, inden vi har tandlæger nok.

Jeg undrer mig i denne forbindelse over, at det endnu ikke er lykkedes at udnytte den uddannelseskapacitet, som blev skaffet til veje ved etableringen af tandlægehøjskolen i Århus i 1958. Det var målet, at der på denne læreanstalt skulle uddannes 75 tandlæger om året, men man har ikke nået dette antal. Der er ganske vist tale om en forholdsvis ny skole, som skal have en nogenlunde rimelig indkøringsperiode;

men ved henvendelse til højskolens rektor fortæller denne, at man kæmper med store vanskeligheder, der især viser sig ved, at det ikke er muligt at fremskaffe de nødvendige lærerkræfter.

Man har således endnu ikke været i stand til at besætte halvdelen af i alt 12 professorstillinger, og rektor betegner situationen som katastrofal. Indskrivningen af studenter ved skolen har naturligvis hidtil været baseret på, at man skulle dimitttere 75 tandlæger om året, og der er derfor opstået en flaskehals, således at det nu har været nødvendigt at begrænse tilgangen til studiet yderligere. Det vil naturligvis efterhånden blive muligt at nå op på fuld udnyttelse af den undervisningskapacitet, som højskolen er bygget til, men det forekommer mig alligevel rigtigt at fremdrage disse forhold, ikke mindst på baggrund af den akutte mangel på tandlæger. I juni 1962 dimittterede højskolen det første hold tandlæger på 37, i 1963 dimittteredes 44, og i 1964 var antallet 51, medens man i år venter, at 56 vil indstille sig til embedseksamen. Der mangler således en del i, at den fulde udnyttelse er nået, og det er et ret højt tal på baggrund af, at vi i alt kun kan uddanne 200 tandlæger om året, hvoraf de 125 falder på Københavns tandlægehøjskole. Men det værste er, at man, som forholdene er i dag, kun kan håbe, at fremgangslinjen kan holdes.

Det er ikke alle de her fremdragne spørgsmål, der direkte vedrører det foreliggende lovforslag, men det forekommer mig rigtigt at fremdrage dem, når vi skal behandle et forslag til lov om ændringer i lov om udøvelse af tandlægevirkosomhed, og jeg håber, at vi kan få lejlighed til at se på nogle af de nævnte problemer i det udvalg, som jeg formoder vil blive nedsat.

Jeg kan på mit partis vegne tilsige et interesseret udvalgsarbejde.

Else-Merete Ross: Det radikale venstre ser med stor sympati på en overenskomst om nordisk arbejdsmarked for tandlæger og går derfor gerne med til den ændring i tandlægeloven, som er nødvendig for gennemførelse af en sådan overenskomst. Da udenlandske tandlæger allerede efter den nugældende lov med sundhedsstyrelsens tilslutning kan fungere som kliniske assistenter, har vi intet imod, at de også kan få til-

[Elsø-Merete Ross.]

ladelse til at praktisere selvstændigt som tandlæger i Danmark. Jeg forstår, at Tandlægeforeningen er betænkelig ved forslaget, og håber, at vi i udvalget kan få oplyst, om betænelighederne er af, skal vi sige fagforeningsmæssig art eller af mere faglig-teknisk art.

Forslaget om at nedsætte assistenttiden fra 2 til 1 år, fordi studietiden på tandlægehøjskolen er blevet længere, forekommer det mig meget vanskeligt at tage stilling til uden at vide noget nærmere om, hvad den forlængede studietid benyttes til. Får man i den forlængede studietid en praktisk erfaring i tandbehandling svarende til den praksis, man før fik i den længere assistenttid, er det muligvis en rimelig ordning. Går den forøgede studietid derimod f. eks. til sammenlignende kæbe- og tandanatomi inden for forskellige dyrearter el. lign., ville jeg som patient foretrække, at man bibeholdt 2 års assistenttid.

Da Dansk Tandlægeforening og tandlægehøjskolen går ind for nedsættelsen af assistenttiden og desuden overvejer en ændring af assistenttjenestens art og omfang, vil jeg gerne i udvalget have en nærmere redegørelse for begrundelsen for begge dele, inden jeg på mit partis vegne giver tilslutning til denne del af lovforslaget.

Jeg kan ganske tilslutte mig, hvad det ærede medlem fru Grete Hækkerup sagde om, at vi i udvalget bør drøfte uddannelsen af klinikassistenter, tandteknikernes uddannelse og stilling samt hele den forebyggende tandpleje.

Jeg kan tilsige mit partis velvillige medvirken i udvalget.

Skræppenborg-Nielsen: Det forekommer mig, at der allerede er sagt tilstrækkeligt om selve det foreliggende lovforslag, og at der er sagt en hel masse ting, som ikke har ret meget at gøre med lovforslaget. Det må de ordførere, der har fremført disse ting, naturligvis selv om, men mit parti kan — for at sige det kort — tiltræde forslaget.

Jeg har dog også en del bemærkninger at gøre til det, der er nævnt af de andre ærede ordførere om den slags ting, der ikke vedrører lovforslaget.

Jeg kan ikke være uenig med det ærede medlem fru Grete Hækkerup i en hel del

af de betragtninger, det ærede medlem fremkom med: betragtninger om tandlægemangel og flere andre ting. Nu havde jeg egentlig ikke tænkt mig, at vi her ved en førstebehandling skulle tale om fluor i drikkevandet, noget, som det ærede medlem fru Grete Hækkerup jo gik meget varmt ind for på basis af udtalelser, der er fremkommet fra — sådan forstod jeg det — en næsten enig tandlægestand. Jeg vil gerne sige her — og jeg siger det for mit eget vedkommende, for jeg har jo ikke talt med mine kolleger om tilsætning af fluor i drikkevandet, da der ikke står noget derom i lovforslaget — at jeg vil under ingen omstændigheder være med til at tilsætte drikkevandet giftstoffer — og fluor er et giftstof.

Jeg har i min kommunale virksomhed været med til adskillige foredrag også om tandlægespørgsmål, og jeg husker et bestemt møde, vi havde i Vejle for nogle år siden, hvor en daværende professor i tandlægevidenskab, samtidig med at han talte om fluor i drikkevandet, gjorde opmærksom på, at vel kunne vi ved at tilsætte drikkevandet dette fluor redde adskillige børns tænder, men samtidig måtte vi være klar over, at hvis vi gjorde det, ville der være en meget, meget stor risiko for, at ældre medborgere fik nyresygdomme og døde af nyresygdomme. Det synes jeg skal med ind i overvejelserne; men jeg siger det her, i første omgang i hvert fald, ganske for egen regning.

Det er min opfattelse, at vi har kunstige tilsætningsmidler nok, og vi skal, som jeg allerede har nævnt, prøve på efter bedste evne også i den tid, der kommer, at holde vort drikkevand frit for alle den slags ting, frit for alle kunstige tilsætningsmidler, enten de er giftige eller ikke giftige. Begrundelsen for at tilsætte drikkevandet fluor er jo ønsket om at undgå dårlige tænder hos børnene, men dette mål tror jeg man kan nå ved at bekæmpe det ofte umådeholdne slikkeri. Jeg tror, det er dér, man skal sætte ind; jeg tror ikke, man skal benytte et meget farligt giftstof som tilsætning til vort drikkevand.

Vi kan som sagt anbefale lovforslaget, som det er fremsat. Vi er ikke nervøse for det, men naturligvis vil også vi gerne se nærmere på det i et udvalg.

Anne Feldt-Rasmussen: Fra de uafhængiges side har vi ikke stort at indvende imod de foreslåede ændringer til loven om udøvelse af tandlægevirksomhed. Når man fra sagkundskabens side anser det for tilstrækkeligt med ét års virksomhed som assistent, før man kan nedsætte sig som selvstændig tandlæge, må vi gå ud fra, at det er fuldt forsvarligt at ændre loven som foreslået af den højtærede indenrigsminister. I praksis vil det måske nok stadig være det fornuftigste, at en ung mand eller kvinde, der lige er færdig på tandlægehøjskolen, virker som assistent i betydelig længere tid. Der kan jo også være andre ting at lære end lige netop det, der står i bøgerne. Jeg vil for mit vedkommende tro, at det kun vil være i undtagelsestilfælde, denne lovændring får betydning.

I øjeblikket har vi en stærk mangel på tandlæger, og mange tandlæger står og mangler assistenter. Jeg har fået oplyst, at den væsentligste årsag til denne mangel er, at tandlægeeksamen er gjort for svær; de unge tør ikke gå op til eksamen. Det vedkommer naturligvis ikke det lovforslag, vi behandler her i dag, men spørgsmålet kunne måske give den højtærede undervisningsminister lejlighed til overvejelse af en eventuel drøftelse med tandlægehøjskolernes ledelser.

Vedrørende den foreslåede § 1, stk. 5, der indeholder bestemmelser om nordisk arbejdsmarked for tandlæger, er vi fuldstændig enige med den højtærede indenrigsminister.

Med hensyn til stk. 6 ønsker vi præciseret, at der her ikke er tale om en generel regel, men om en undtagelse, når ganske specielle forhold gør sig gældende. Generelt mener vi, at der ikke bør gives rettigheder til udlændinge, medmindre danske opnår samme rettigheder i de pågældendes hjemland. Der bør altså foreligge en officiel aftale mellem de pågældende landes regeringer. Man kan ikke undre sig over, at danske tandlæger ønsker at bevare den høje uddannelsesstandard, som tandlægefaget har nået herhjemme. På den anden side må man være opmærksom på, at tandlægestudiet ikke gøres så vanskeligt, at der bliver for lille tilgang til faget.

Vi går ud fra, at man i det udvalg, der

vil blive nedsat til behandling af sagen, vil få lejlighed til at se Dansk Tandlægeforenings skrivelse, så man kan tage stilling til de indvendinger, som er anført deri.

I øvrigt vil jeg gerne tilsige mit partis støtte til lovforslagets fremme.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup): Jeg fortolker samtlige ærede ordføreres udtalelser derhen, at vi efter en udvalgsbehandling vil blive enige om at gennemføre lovforslaget med formentlig slet ingen ændringer. Kommer der nogle, bliver det vel få og uvæsentlige.

Jeg vil gerne sige til det ærede medlem fru Grete Hækkerup — tiltalen er lidt uvant, men det kommer nok, naturligvis — at det er klart, at de oplysninger, som det ærede medlem ønsker, uanset at de ikke har direkte forbindelse med lovforslaget, vil blive fremskaffet til det udvalg, som nedsættes. Det gælder også det for mig nye fænomen tandplejersker. Med hensyn til klinikassistenter er forholdet jo dette, at undervisningsministeriet formentlig i nærmeste fremtid nedsætter et udvalg, hvori sundhedsstyrelsen og indenrigsministeriet er repræsenteret, for at finde frem til en uddannelsesform for denne del af tandplejens udøvere.

Hvad tandteknikerne angår, er det jo rigtigt, at der blev afgivet en betænkning om deres forhold i 1963. Vi er ikke færdige med det, svenskerne kalder remissbehandlingen endnu, idet vi mangler udtalelser om betænkningen fra, jeg tror 5-6 forespurgte institutioner. Når disse svar foreligger, vil indenrigsministeriet gå i gang med opgaven.

Det ærede medlem nævnte dernæst spørgsmålet om fluor i vandet og fik fra flere sider varm tilslutning. Men så pludselig optrådte det ærede medlem hr. Skræppenborg-Nielsen, og han kan somme tider være en lille kende hård. Jeg synes jo nok, at hvis der er noget om det ærede medlems advarsel mod fluor, så må vi virkelig overveje sagen endnu en gang. Det bliver altså en afvejning af børnenes tænder på den ene side mod de gamles nyrer på den anden, og jeg må give det ærede medlem ret i, at hvis fluorens indvirkning på de gamles nyrer fører til et stort antal dødsfald, må børnene

1959

20/1 65: 1. beh. af f. t. l. vedr. tandlægevirksomhed.

1960

[Indenrigsministeren.]

hellere få dårlige tænder; de kan da i hvert fald holde sig fra slik; det er vel det væsentlige.

Det ærede medlem hr. Westerby står i fare for at misforstå teksten, når han taler om klinikassistenter. Det, der tales om i lovforslaget er den unge, uddannede tandlæges assistenttjeneste af klinisk karakter, medens klinikassistenten er den søde, unge dame, der vimser rundt, medens man får tænderne trukket ud. I øvrigt vil jeg gerne takke det ærede medlem for tilslutningen til lovforslaget.

Til det ærede medlem hr. Stetter vil jeg sige, at jeg skal ikke på dette tidspunkt trætte det høje ting med at oplæse de to udførlige skrivelser fra Tandlægeforeningen af 13. november og 23. december. Jeg kan imidlertid ikke læse Tandlægeforeningens skrivelse af 13. november forrige år på anden måde, end at Tandlægeforeningen fraråder, at man i lovforslaget optager en bestemmelse om, at udenlandske, ikke-nordiske tandlæger kan virke som selvstændige tandlæger her i landet. Jeg kan dog tilføje over for det ærede medlem fru Else-Merete Ross og andre, der har været inde på spørgsmålet, at i skrivelsen af 23. december går Tandlægeforeningen ind for bestemmelsen. Om det så er under indtryk af julestemningen, eller simpelt hen fordi man har ændret mening, tør jeg ikke sige, men jeg læser skrivelsen af 23. december på anden måde end det ærede medlem hr. Stetter. Jeg skal forelægge skrivelserne i udvalget, og så kan vi se, hvorledes andre læser dem.

Det ærede medlem efterlyste en betænkning fra den kommission, der blev nedsat i 1959 vedrørende barnetandplejen. Det er klart, at der skal til udvalget blive søgt fremskaffet oplysninger om, hvor langt man er fremme med sagen.

Det ærede medlem var betænkelig ved bestemmelsen i § 1, stk. 4. Også det ærede medlem fru Else-Merete Ross ønskede nærmere oplysninger, før det ærede medlem ville binde sig til at stemme for bestemmel-

sen. Den går altså ud på, at indenrigsministeren efter forhandling med sundhedsstyrelsen, Tandlægeforeningen og tandlægehøjskolerne kan fastsætte nærmere regler vedrørende assistenttjenesten. Det er da klart, at jeg er særdeles villig til at foranledige, at udvalget får de oplysninger, de sagkyndige i øjeblikket kan give om, i hvilken retning deres tanker om denne tjenesteform går. Det er indlysende. Men at man principielt skulle være betænkelig ved bestemmelsen, har jeg meget svært ved at forstå.

Må jeg endelig sige til det ærede medlem fru Anne Feldt-Rasmussen, at bestemmelsen i stk. 6 er klart en undtagelsesbestemmelse. Den har sit forbillede i lægelovens bestemmelse om udenlandske læger. Det ærede medlem vil i Statstidende — som mange læser for deres fornøjelses skyld — flere gange om ugen kunne finde meddelelse om, at den og den arabiske læge eller engelske læge har fået tilladelse til inden for et bestemt tidsrum at fungere som læge i Danmark. Det er noget lignende, tandlægerne tænker sig, og fra alle sider er man enig om det, også fra sagkyndig side. Men jeg vil ikke mene, at man skal gå så langt, som det ærede medlem antydede, nemlig til at søge en regeringsaftale herom. Forudsætningen for, at den pågældende må fungere her i landet — og det må kun ske under særlige omstændigheder — er jo, at sundhedsstyrelsen afgiver en erklæring, der går ud på, at den pågældende er kvalificeret til at virke som tandlæge.

Jeg takker altså for tilslutningen og imødeser med stor interesse udvalgsarbejdet, der naturligvis — det kunne man jo høre — vil gå langt ud over, hvad dette lovforslag drejer sig om.

Stetter: Jeg må også læse Tandlægeforeningens skrivelse således, at man fraråder den højtærede minister at optage bestemmelsen i det foreliggende lovforslag; men den højtærede minister kom ikke ind på begrundelsen. Tandlægeforeningens begrundelse for at fraråde er, at man ikke har

[Stetter.]

givet foreningen en rimelig frist til at overveje spørgsmålet, som ikke tidligere har været diskuteret. Det var dette, min kritik gik ud på, og det svarede den højtærede minister ikke på.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Grete Hækkerup: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning *vedtoges* dette forslag.

Anden næstformand (Thestrup): Der er ikke mere på dagsordenen

Medlem af folketinget Rosing har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for kulturelle anliggender at stille følge spørgsmål:

„Vil ministeren søge udvirket, at Danmarks radio gennem en rationel planlægning i samarbejde med Grønlands radio søger gennemført en oplysningsvirksomhed i Grønland om danske forhold?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 21. januar, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændringer i lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse og

forslag til lov om ændringer i lov om apotekervæsenet.

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændringer i lov om udøvelse af tandlægevirksomhed.

3) *Anden (sidste) behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning vedrørende den af den internationale arbejdskonference i Genève i året 1962 vedtagne konvention nr. 118 om ligestilling af ind- og udlændinge i henseende til social tryghed.

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om afsætning af frisk dansk frugt og danske gartneriprodukter.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om bygningsfredning.

Mødet hævet kl. 16¹⁴.

38. møde.

Torsdag den 21. januar kl. 13.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler justitsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i borgerlig straffelov. (Konfiskation, fuldbyrdelse af frihedsstraf m. v.).

I skrivelse af gårs dato meddeler ministeren for Grønland, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring i lov om udøvelse af erhverv i Grønland.

Udvalget angående forslag til lov om nedslag i skatteansættelsen for folkepensionister m. fl. har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Hermed har jeg den ære for det høje folketing